

IFLA Library Statistics Manifesto

Translation into Greek: Ms Katerina Petropoulou, Librarian,
katrin.petropoulou@gmail.com

Μανιφέστο της IFLA για τις Στατιστικές μελέτες των βιβλιοθηκών

Μετάφραση: Κατερίνα Πετροπούλου, Βιβλιοθηκονόμος,
katrin.petropoulou@gmail.com

Η πρωτοβουλία για αυτό το έγγραφο ελήφθη από την τότε Πρόεδρο της IFLA Claudia Lux στη διάσκεψη του τμήματος στο Montreal (Αύγουστος 2008). Η ιδέα είναι να έχουμε ένα πιστοποιημένο έγγραφο σχετικά με την σπουδαιότητα των στατιστικών της βιβλιοθήκης, καθώς αποδεικνύουν την αξία που οι βιβλιοθήκες εξασφαλίζουν στους χρήστες τους και στην κοινωνία. Τα στατιστικά δεδομένα είναι απαραίτητα για την εσωτερική διαχείριση των βιβλιοθηκών, αλλά μπορούν να κάνουν περισσότερα. Όταν παρουσιάζονται στους υπευθύνους που χαράζουν την πολιτική, στα ιδρύματα χρηματοδότησης ή στο ευρύ κοινό, επηρεάζουν τον Στρατηγικό σχεδιασμό και μπορούν να δημιουργήσουν και να διατηρήσουν την εμπιστοσύνη στις βιβλιοθήκες.

Μανιφέστο για τις Στατιστικές μελέτες των βιβλιοθηκών

"Οι βιβλιοθήκες και οι υπηρεσίες πληροφόρησης υπηρετούν την κοινωνία με τη διατήρηση της ανθρώπινης μνήμης, την τροφοδότηση της ανάπτυξης, την υποστήριξη της εκπαίδευσης και της έρευνας και την διευκόλυνση της διεθνούς κατανόησης και την ευημερία της ανθρωπότητας."

(Alex Byrne 2005)

Στατιστικές μελέτες των βιβλιοθηκών: δεδομένα που μπορούν να κάνουν τη διαφορά

Τα ποσοτικά και ποιοτικά δεδομένα σχετικά με τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης, τη χρήση της βιβλιοθήκης και των χρηστών της βιβλιοθήκης είναι απαραίτητα για την αποκάλυψη και επιβεβαίωση των κύριων αξιών που υπηρετούν οι βιβλιοθήκες.

Επειδή η ενημερωτική αξία των εν λόγω στατιστικών μελετών εξαρτάται από την πληρότητα και την ταχύτητά τους, είναι αναγκαία η συμμετοχή όλων των βιβλιοθηκών της κάθε χώρας .

Οι Στατιστικές μελέτες των βιβλιοθηκών είναι απαραίτητες για την αποτελεσματική διαχείριση των βιβλιοθηκών, αλλά είναι ακόμα πιο σημαντικές για την προώθηση των υπηρεσιών της βιβλιοθήκης στους διαφορετικούς τύπους των άμεσα ενδιαφερομένων: σε όσους είναι υπεύθυνοι για τη χάραξη της πολιτικής και τη χρηματοδότηση, στους διευθυντές και το προσωπικό της βιβλιοθήκης, στους πραγματικούς και ενδεχόμενους (ή εν δυνάμει) χρήστες, στα μέσα ενημέρωσης και στο ευρύ κοινό. Όπου οι Στατιστικές

μελέτες απευθύνονται στους φορείς χάραξης πολιτικής, στους διαχειριστές και στους χρηματοδότες, είναι απαραίτητες για τη λήψη αποφάσεων σχετικά με τα επίπεδα των παρεχόμενων υπηρεσιών και τον μελλοντικό στρατηγικό σχεδιασμό.

Οι Στατιστικές μελέτες των βιβλιοθηκών μπορούν να αποκαλύψουν έναν πλούτο υλικού, τις κρυμμένες ιστορίες επιτυχίας, αρκεί οι βιβλιοθήκες να ανοίξει και εξασφαλίσει πρόσβαση στις σχετικές πληροφορίες από όλες τις ομάδες του πληθυσμού.

Τι παρουσιάζουν οι Στατιστικές μελέτες των βιβλιοθηκών

Μετρώντας τους πόρους των βιβλιοθηκών (συμπεριλαμβάνοντας τα κτίρια και τον εξοπλισμό, το προσωπικό και τις συλλογές) και τη δημιουργία Στατιστικών μελετών, επιτυγχάνεται η δέσμευση των πολιτικών και των διοικητικών αρχών για τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης.

Με την καταμέτρηση της απόδοσης, τη χρήση των παραδοσιακών και νέων ηλεκτρονικών συλλογών της βιβλιοθήκης και των υπηρεσιών, οι βιβλιοθήκες δείχνουν ότι οι υπηρεσίες τους είναι κατάλληλες για τον αντίστοιχο πληθυσμό. Συγκρίνοντας τα δεδομένα εισόδου και εξόδου αποδεικνύεται εάν οι βιβλιοθήκες οργανώνουν τις υπηρεσίες τους με οικονομικά αποδοτικό τρόπο.

Τα δεδομένα για τη χρήση και την αποδοχή των υπηρεσιών της βιβλιοθήκης δηλώνουν επίσης την αποτελεσματική επίδραση των βιβλιοθηκών στον πληθυσμό. Το συμπέρασμα - αποτέλεσμα (για την παιδεία, τις δεξιότητες αναζήτησης πληροφοριών, την εκπαιδευτική επιτυχία ή την κοινωνική ένταξη) θα είναι σαφέστερο αν στα αποτελέσματα των στατιστικών μελετών προστεθούν ποιοτικά στοιχεία που θα προκύψουν από τις έρευνες των χρηστών.

Οι βιβλιοθήκες έχουν αναλάβει νέες ευθύνες σε ένα μεταβαλλόμενο κόσμο πληροφοριών. Χρειάζονται νέες Στατιστικές μελέτες για τη διαχείριση και την προώθηση αυτών των νέων καθηκόντων.

Ποιότητα των Στατιστικών μελετών βιβλιοθήκης

Σωστά, αξιόπιστα και συγκρίσιμα δεδομένα είναι ζωτικής σημασίας για την αξία και τη χρησιμότητα των στατιστικών βιβλιοθήκης. Η ποιότητα των εθνικών – και τελικά από αυτά διεθνών - στατιστικών των βιβλιοθηκών εξαρτάται από την ακριβή και έγκαιρη παράδοση από κάθε βιβλιοθήκη και την προσεκτική επεξεργασία για τον εντοπισμό σφαλμάτων και παρεξηγήσεων. Για να γίνουν τα αποτελέσματα συγκρίσιμα μεταξύ περιφερειών ή χωρών, πρέπει να χρησιμοποιούνται οι ίδιοι ορισμοί και μέθοδοι.

Οι βιβλιοθήκες δεν βρίσκονται όλες κάτω από την ίδια διοικητική αρχή. Οι περισσότερες από αυτές εξυπηρετούν συγκεκριμένους φορείς (Πανεπιστήμια, εμπορικές επιχειρήσεις) ή κοινότητες. Άλλα Ιδρύματα μπορεί να είναι υπεύθυνα για την αποστολή, τη λειτουργία ή νομική ρύθμιση των βιβλιοθηκών στον χώρο τους. Συνεπώς, διάφορα Ιδρύματα και οργανισμοί με διαφορετικούς στόχους μπορεί να αισθάνονται υπεύθυνα για τη συλλογή δεδομένων σχετικά με τις βιβλιοθήκες εντός της δικαιοδοσίας τους.

Η συλλογή των δεδομένων της βιβλιοθήκης θα αρχίζει πάντοτε σε κάθε βιβλιοθήκη, αλλά ο στόχος πρέπει να είναι η συλλογή των στοιχείων σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Για το σκοπό αυτό, οι βιβλιοθήκες θα πρέπει να συνεργαστούν για να σχηματίσουν

περιφερειακά / εθνικά δίκτυα για Στατιστικές μελέτες βιβλιοθηκών με σκοπό να εξασφαλίσουν ότι ένα εθνικό σύστημα βιβλιοθηκών λειτουργεί αποτελεσματικά.

Το ερωτηματολόγιο μοντέλο

Δεδομένης αυτής της πληθώρας υπευθύνων για τις Στατιστικές μελέτες των βιβλιοθηκών, είναι ακόμα πιο σημαντικό να χρησιμοποιείται ένα ομοιόμορφο ερωτηματολόγιο με τυποποιημένα δεδομένα και μεθόδους.

Σε αυτό το πνεύμα, έχει αναπτυχθεί ένα ερωτηματολόγιο μοντέλο για δημόσιες και ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες, σε ένα κοινό πρόγραμμα της IFLA και της UNESCO, του ISO και του Διεθνούς Οργανισμού Τυποποίησης. Βασισμένο στο πρότυπο ISO για τις στατιστικές των βιβλιοθηκών, έχει αναπτυχθεί ένα ερωτηματολόγιο με 23 ερωτήσεις, το οποίο εξετάζει τις παραδοσιακές και ηλεκτρονικές υπηρεσίες της βιβλιοθήκης. Δοκιμές στη Λατινική Αμερική και την Καραϊβική έχουν αποδείξει το εφικτό αξιοποίησης του μοντέλου ερωτηματολογίου για την συλλογή στατιστικών στοιχείων βιβλιοθηκών σε συγκρίσιμη βάση.

Το μοντέλο αυτό της μελέτης των Στατιστικών αποκαλύπτει τα εισερχόμενα δεδομένα και τα εξερχόμενα αποτελέσματα των βιβλιοθηκών και δείχνει το ρόλο της βιβλιοθήκης ως σημείο πρόσβασης σε πληροφορίες, ως κέντρο συνάντησης και επικοινωνίας, ως τόπο για μάθηση και έρευνα. Περισσότερες πληροφορίες μπορούν να αποκτηθούν εάν τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου ομαδοποιηθούν σε σχέση με τα κοινωνικά και δημογραφικά δεδομένα που συλλέγονται από την UNESCO και άλλα διεθνή γραφεία π.χ. την κατάσταση της παιδείας, της εκπαίδευσης και της πρόσβασης στο Διαδίκτυο σε μια χώρα.

Χρηματοδότηση, Νομοθεσία και Δίκτυα

Οι κυβερνήσεις και άλλοι σχετικοί φορείς λήψης αποφάσεων ενθαρρύνονται να ιδρύσουν και να χρηματοδοτήσουν επαρκώς κεντρικές μονάδες για την συλλογή των εθνικών στατιστικών βιβλιοθήκης με βάση το υπόδειγμα ερωτηματολογίου και να υποστηρίξουν τους τοπικούς και περιφερειακούς φορείς στη συλλογή τους.

Η διεθνής κοινότητα πρέπει να υποστηρίξει τις βιβλιοθήκες και υπηρεσίες πληροφόρησης στη συλλογή και τη σύγκριση ενιαίων αξιόπιστων στατιστικών στοιχείων των πόρων και των υπηρεσιών τους και κατά συνέπεια στην προώθηση και υποστήριξη του ρόλου των βιβλιοθηκών για την παιδεία και την πληροφοριακή παιδεία, την εκπαίδευση και τον πολιτισμό.

Η IFLA και η UNESCO είναι έτοιμες να υποστηρίξουν την ανάπτυξη των συστημάτων για στατιστικές εθνικών βιβλιοθηκών για να εξασφαλιστεί ότι οι βιβλιοθήκες λειτουργούν αποτελεσματικά και ότι αναγνωρίζεται η προσφορά των βιβλιοθηκών στην κοινωνία της γνώσης.

Προκειμένου να επιτευχθούν αξιόπιστα στοιχεία, θα πρέπει να αναπτυχθούν παιδαγωγικά μοντέλα για τις στατιστικές μελέτες βιβλιοθηκών με διεθνή συνεργασία. Ο απώτερος στόχος πρέπει να είναι από τη μία πλευρά να έχουμε μεμονωμένες βιβλιοθήκες που χρησιμοποιούν στατιστικά στοιχεία για την αποτελεσματική διαχείριση, από την άλλη πλευρά να συγκεντρώσουμε και να συντονίζουμε τις βιβλιοθήκες σε εθνική και τελικά

διεθνή κλίμακα, προκειμένου να απεικονίσουμε τη συμβολή των βιβλιοθηκών στη μάθηση και την παιδεία και την κοινωνική, πολιτιστική και οικονομική ανάπτυξη.

Θέτοντας σε εφαρμογή τη Διακήρυξη

Οι υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων σε όλα τα επίπεδα και η βιβλιοθηκονομική κοινότητα σε όλο τον κόσμο καλούνται δια του παρόντος να διαδώσουν αυτή τη διακήρυξη και να υλοποιήσουν τις αρχές και τις δράσεις που εκφράζονται.

Εγκρίθηκε από το διοικητικό συμβούλιο, 9 Απριλίου 2010.